

SPES NON CONFUNDIT

Aankondigingsbul
voor het Gewoon Jubileum van
het Jaar 2025

FRANÇOIS
BISSCHOP VAN ROME
DIENAAR VAN DE DIENAREN VAN GOD
MOGE HOOP DE HARTEN VERVULLEN VAN HEN
DIE DEZE BRIEF LEZEN

1 "*Spes non confundit*", "de hoop stelt niet teleur" (*Rom 5,5*). Onder het teken van hoop stimuleert de apostel Paulus de moed van de christelijke gemeenschap van Rome. Hoop zal ook de centrale boodschap zijn van het volgende Jubileum, dat de paus volgens een oude traditie elke vijftienvintig jaar zal uitroepen. Ik denk aan alle *hoopvolle pelgrims* die naar Rome zullen komen om het Heilig Jaar te beleven, en aan degenen die niet naar de stad van de apostelen Petrus en Paulus kunnen reizen en het in de afzonderlijke kerken zullen vieren. Moge het voor allen een moment zijn van levende en persoonlijke ontmoeting met de Heer Jezus, de "deur" van het heil (vgl. *Joh 10,7.9*). Hij is "onze hoop" (vgl. *1 Tim 1,1*), en het is de zending van de Kerk om Hem altijd, overal en aan iedereen te verkondigen.

Iedereen hoopt. Hoop ligt in het hart van ieder mens besloten als een verlangen naar en verwachting van het goede, ook al weten we niet wat de dag van morgen zal brengen. De onvoorspelbaarheid van de toekomst geeft aanleiding tot soms tegenstrijdige gevoelens: van vertrouwen tot angst, van sereniteit tot ontmoediging, van zekerheid tot twijfel. We ontmoeten vaak ontmoedigde mensen die sceptisch en pessimistisch naar de toekomst kijken, alsof niets hen geluk kan brengen. Moge het Jubeljaar voor iedereen een gelegenheid zijn om de hoop weer aan te wakkeren. Het Woord van God helpt ons om de redenen te vinden. Laten we ons laten leiden door wat de apostel Paulus schreef aan de christenen van Rome.

Een woord van hoop

2. Wij die door het geloof rechtvaardig zijn geworden, hebben vrede met God door onze Heer Jezus Christus, die ons door het geloof toegang heeft gegeven tot die genade waarin wij zijn gesteld; en wij zijn trots op de hoop dat wij zullen delen in de heerlijkheid van God [...] De hoop stelt niet teleur, want Gods liefde is in onze harten uitgestort door de heilige Geest die ons gegeven is" (*Rom 5:1-2,5*). Er zijn veel punten ter overdenking die de heilige Paulus hier voorstelt. We weten dat de Brief aan de Romeinen een beslissende fase in zijn evangelisatieactiviteit markeert. Tot dan toe evangeliseerde hij in het oostelijke deel van het Rijk, en nu wacht Rome op hem met alles wat het in de ogen van de wereld vertegenwoordigt: een grote uitdaging voor de verkondiging van het evangelie, dat geen barrières of grenzen kan kennen. De Kerk van Rome is niet door Paulus gesticht. Hij voelde een brandend verlangen om zich er zo snel mogelijk bij aan te sluiten, om aan iedereen het evangelie van Jezus Christus, dood en verrezen, te verkondigen als de verkondiging van de hoop die de beloften vervult, tot heerlijkheid leidt en, gebaseerd op liefde, niet teleurstelt.

3. De hoop wordt namelijk geboren uit liefde en is gegrondvest op de liefde die voortkomt uit het Hart van Jezus dat aan het kruis is doorboord: "Want als wij met God verzoend zijn door de dood van zijn Zoon, toen wij zijn vijanden waren, hoeveel te meer zullen wij, nu wij verzoend zijn, behouden worden door deel te hebben aan zijn leven" (*Rom 5,10*). En zijn leven komt tot uiting in ons geloofsleven, dat begint met het doopsel, zich ontwikkelt in volzaamheid aan

Gods genade en daardoor beziel wordt door hoop die altijd vernieuwd en onwankelbaar gemaakt wordt door de werking van de Heilige Geest.

Het is in feite de Heilige Geest die, door zijn voortdurende aanwezigheid op het pad van de Kerk, het licht van de hoop uitstraalt over de gelovigen: Hij houdt het brandend als een fakkel die nooit uitgaat en die ons leven steun en kracht geeft. Christelijke hoop misleidt niet en stelt niet teleur, omdat ze gebaseerd is op de zekerheid dat niets en niemand ons ooit kan scheiden van de liefde van God: "Wie kan ons scheiden van de liefde van Christus? Nood? Angst? Vervolging? Honger? Armoede? Gevaar? Het zwaard? [Maar in al deze dingen zijn wij de grote overwinnaars, dankzij hem die ons heeft liefgehad. Hiervan ben ik zeker: dood noch leven, engelen noch overheden in de hemel, heden noch toekomst, machten noch hoogten noch diepten, noch enig ander schepsel zullen ons kunnen scheiden van de liefde van God die is in Christus Jezus, onze Heer" (Rom 8,35, 37-39). Daarom geeft de hoop niet op bij moeilijkheden: ze is gegrondvest op geloof en wordt gevoed door naastenliefde. Het stelt ons in staat om vooruit te komen in het leven. De heilige Augustinus schreef hierover: "Wat voor leven we ook leiden, we kunnen niet leven zonder deze drie neigingen van de ziel: geloven, hopen, liefhebben".^[1]

4. Sint Paulus is heel realistisch. Hij weet dat het leven bestaat uit vreugde en verdriet, dat de liefde op de proef wordt gesteld wanneer de moeilijkheden toenemen en dat de hoop lijkt te verdwijnen door het lijden. Toch schrijft hij: "Wij zijn trots op de benauwdheid zelf, want wij weten dat benauwdheid volharding voortbrengt; volharding brengt beproefde deugd voort; beproefde deugd brengt hoop voort" (Rom 5,3-4). Voor de apostel zijn beproeving en lijden typische omstandigheden voor hen die het evangelie verkondigen in een context van onbegrip en vervolging (vgl. 2 Kor 6,3-10). In deze situaties zien we een licht in de duisternis. We ontdekken hoe evangelisatie wordt ondersteund door de kracht die voortvloeit uit het kruis en de opstanding van Christus. Dit brengt ons ertoe een deugd te ontwikkelen die nauw verbonden is met hoop: *geduld*. In een wereld waar haast een constante is geworden, zijn we gewend geraakt om alles meteen te willen. We hebben geen tijd meer om elkaar te ontmoeten en vaak wordt het, zelfs binnen families, moeilijk om samen te komen en rustig te praten. Geduld wordt ondermijnd door haast, wat ernstige schade toebrengt aan individuen. Er ontstaat onverdraagzaamheid, nervositeit en soms zinloos geweld, wat leidt tot ontevredenheid en afsluiting.

Sterker nog, in het internettijdperk, waarin ruimte en tijd worden gedomineerd door het 'hier en nu', is geduld niet welkom. Als we nog in staat waren om met verwondering naar de schepping te kijken, zouden we kunnen begrijpen hoe bepalend geduld is. Wachten tot de seizoenen elkaar afwisselen met hun vruchten; het leven van dieren en de cycli van hun ontwikkeling observeren; de eenvoudige blik van Sint Franciscus hebben die, in zijn *Kroniek van de Schepselen* die precies 800 jaar geleden werd geschreven, de schepping als één grote familie zag en de zon "broer" en de maan "zus" noemde.^[2] Het herontdekken van geduld doet ons en anderen veel goed. De heilige Paulus gebruikt geduld vaak om het belang van volharding en vertrouwen in wat God ons heeft beloofd te benadrukken, maar bovenal getuigt hij dat God geduld met ons heeft, Hij die "de God van volharding en troost" is (Rom 15,5). Geduld, dat ook de vrucht van de Heilige Geest is, houdt de hoop levend en versterkt haar als een deugd en een manier van leven. Laten we dus leren om vaak te vragen om de genade van geduld, die de dochter is van de hoop en haar tegelijkertijd in stand houdt.

Een pad van hoop

5. Deze vervlechting van hoop en geduld laat duidelijk zien dat het christelijke leven een *reis* is die *sterke momenten* nodig heeft om de hoop te voeden en te versterken, de onvervangbare metgezel die ons een glimp laat opvangen van het doel: de ontmoeting met de Heer Jezus. Ik denk graag dat de inwijding van het eerste Jubeljaar in 1300 werd voorafgegaan door een reis van genade, bezielde door de populaire spiritualiteit. We mogen inderdaad de verschillende manieren niet vergeten waarop de genade van vergeving overvloedig werd uitgestort over Gods heilige en trouwe volk. Laten we bijvoorbeeld denken aan de grote "vergiffenis" die de heilige Celestijn V wilde schenken aan degenen die naar de Basiliek van Santa Maria de Collemaggio in L'Aquila gingen op 28 en 29 augustus 1294, zes jaar voordat paus Bonifatius VIII het Heilig Jaar instelde. De Kerk ervoer dus al de Jubelgenade van barmhartigheid. Nog eerder, in 1216, had paus Honorius III het verzoek van Franciscus ingewilligd om een aflat voor degenen die de Porziuncola bezochten op de eerste twee dagen van augustus. Hetzelfde geldt voor de pelgrimstocht naar Santiago de Compostela: in 1122 stond paus Calixtus II toe dat het Jubeljaar in dit heiligdom werd gevierd wanneer het feest van de apostel Jacobus samenviel met een zondag. Het is goed dat deze "wijdverspreide" manier van Jubilea vieren blijft bestaan, zodat de kracht van Gods vergeving de reis van gemeenschappen en individuen kan ondersteunen en begeleiden.

Het is geen toeval dat *pelgrimage* een fundamenteel element is van elke jubileumbijeenkomst. Op reis gaan is kenmerkend voor wie op zoek gaat naar de zin van het leven. Pelgrimstochten te voet zijn een geweldige manier om de waarde van stilte, van inspanning, van het wezenlijke te herontdekken. Ook volgend jaar zullen *hoopvolle pelgrims* niet nalaten oude en moderne routes te nemen om de Jubelervaring intens te beleven. In de stad Rome zelf zullen er ook geloofsroutes zijn, naast de traditionele routes van de catacomben en de zeven kerken. Door van het ene land naar het andere te reizen alsof de grenzen zijn afgeschaft, door van de ene stad naar de andere te gaan in contemplatie van de schepping en kunstwerken, zullen we kunnen profiteren van verschillende ervaringen en culturen om de schoonheid in ons te dragen die, geharmoniseerd door gebed, ons ertoe brengt God te danken voor de wonderen die Hij heeft volbracht. De jubileumkerken langs de routes en in de *Urbs* zullen oases van spiritualiteit zijn waar mensen zich kunnen verfrissen op de weg van het geloof en kunnen drinken uit de bronnen van hoop, vooral door het sacrament van verzoening te benaderen, een onvervangbaar startpunt voor een echte reis van bekering. In de specifieke Kerken zal speciale aandacht worden besteed aan het voorbereiden van priesters en gelovigen op de biecht en aan het individueel beschikbaar maken van het sacrament.

Tijdens deze pelgrimstocht wil ik graag een speciale uitnodiging doen uitgaan naar de gelovigen van de Oosterse Kerken, vooral diegenen die al in volledige gemeenschap zijn met de opvolger van Petrus. Zij, die zoveel geleden hebben - vaak tot de dood erop volgde - voor hun trouw aan Christus en de Kerk, zouden zich bijzonder welkom moeten voelen in dit Rome, dat ook hun Moeder is en dat vele herinneringen aan hun aanwezigheid bewaart. De katholieke Kerk, verrijkt door hun oude liturgieën, door de theologie en spiritualiteit van de paters, monniken en theologen, wil symbolisch uitdrukking geven aan hun welkom, evenals aan dat van hun orthodoxe broeders en zusters, op een moment dat zij al de pelgrimstocht van de *Via Crucis* ervaren, die hen vaak dwingt hun thuislanden te verlaten, hun heilige landen waaruit zij door geweld en instabiliteit naar veiliger landen worden verdreven. Voor hen maakt de ervaring geliefd te zijn door de Kerk, die hen niet in de steek laat maar hen overal volgt, het teken van het Jubileum nog sterker.

6. Het Heilig Jaar 2025 volgt op eerdere genadegebeurtenissen. Tijdens het laatste gewone Jubileum werd de drempel van het tweede millennium van de geboorte van Jezus Christus

overschreden. Daarna heb ik op 13 maart 2015 een Buitengewoon Jubileum afgekondigd met als doel iedereen Gods "gelaat van barmhartigheid" te laten zien en te laten ontmoeten,^[3] de centrale verkondiging van het Evangelie voor ieder mens in iedere tijd. De tijd is gekomen voor een nieuw Jubileum, waarin de Heilige Deur opnieuw wijd open zal staan om de levende ervaring van Gods liefde te bieden, die in het hart de zekere hoop op redding in Christus wekt. Tegelijkertijd zal dit Heilig Jaar ons leiden naar een ander fundamenteel jubileum voor alle christenen. In 2033 vieren we tweeduizend jaar van de verlossing die werd bereikt door het lijden, de dood en de verrijzenis van de Heer Jezus. Dit is een reis die gemarkeerd wordt door grote mijlpalen waarin Gods genade de mensen die ijverig wandelen in geloof, werken in naastenliefde en volharden in hoop, voorgaat en begeleidt (vgl. 1 Thess. 1, 3).

Gesterkt door deze lange traditie en ervan overtuigd dat dit Jubileumjaar een intense ervaring van genade en hoop zal zijn voor de hele Kerk, heb ik besloten dat de Heilige Deur van de Sint-Pietersbasiliek in het Vaticaan geopend zal worden op 24 december 2024, als het begin van het Gewone Jubileum. Op de daaropvolgende zondag, 29 december 2024, zal ik de Heilige Deur van mijn Kathedraal van Sint Jan Lateranen openen, die op 9 november van hetzelfde jaar de 1700ème verjaardag van haar inwijding zal vieren. Vervolgens zal op 1er januari 2025, op de plechtigheid van Maria Moeder van God, de Heilige Deur van de Pauselijke Basiliek van Santa Maria Maggiore worden geopend. Tot slot zal op zondag 5 januari de Heilige Deur van de Pauselijke Basiliek van Sint-Paulus buiten de Muren worden geopend. Deze laatste drie Heilige Deuren zullen niet later dan zondag 28 december van hetzelfde jaar worden gesloten.

Verder stel ik vast dat op zondag 29 december 2024, in alle kathedralen en co-kathedralen, de diocesane bisschoppen de Heilige Eucharistie zullen vieren voor de plechtige opening van het Jubeljaar, volgens het Ritueel dat voor deze gelegenheid zal worden voorbereid. Voor de viering in de co-kathedrale kerk kan de bisschop vervangen worden door een speciaal benoemde afgevaardigde. Een pelgrimstocht van een kerk die gekozen is voor de *collectio* naar de kathedraal zal een teken zijn van de reis van hoop die, verlicht door het Woord van God, gelovigen dichter bij elkaar brengt. Tijdens deze pelgrimstocht zullen passages uit dit document worden voorgelezen en zal de Jubileumaflaat aan de mensen worden aangekondigd, een aflaat die kan worden verkregen volgens de voorschriften in hetzelfde Ritueel voor de viering van het Jubileum in de specifieke Kerken. Tijdens het Heilig Jaar, dat in de afzonderlijke Kerken eindigt op zondag 28 december 2025, zal erop worden toegezien dat het Volk van God zowel de verkondiging van de hoop op Gods genade als de tekenen die getuigen van de werkzaamheid ervan, met volle deelname verwelkomt.

Het Gewone Jubileum zal eindigen met het sluiten van de Heilige Deur van de Pauselijke Basiliek van Sint Pieter op 6 januari 2026, de Driekoningen van de Heer. Moge het licht van de christelijke hoop iedereen bereiken als een boodschap van Gods liefde voor allen! Moge de Kerk een trouwe getuige zijn van deze verkondiging in alle delen van de wereld!

Tekenen van hoop

7. We putten niet alleen hoop uit Gods genade, maar we zijn ook geroepen om die hoop te herontdekken in *de tekenen van de tijd* die de Heer ons aanbiedt. Zoals het Tweede Vaticaans Concilie bevestigt, "heeft de Kerk de plicht om te allen tijde de tekenen van de tijd te onderzoeken en ze te interpreteren in het licht van het evangelie, zodat zij in staat is om op een voor elke generatie passende manier te antwoorden op de eeuwige vragen van de mensen over de zin van het huidige en toekomstige leven en over hun onderlinge relaties".^[4] Daarom moeten we aandacht schenken aan al het goede dat in de wereld aanwezig is, om niet in de verleiding te komen onszelf overweldigd te achten door kwaad en geweld. Maar de tekenen

van de tijd, die het verlangen bevatten van het menselijk hart dat Gods reddende aanwezigheid nodig heeft, moeten worden omgezet in tekenen van hoop.

8. Het eerste teken van hoop moet *vrede zijn* voor een wereld die opnieuw ondergedompeld is in de tragedie van *oorlog*. Na de tragedies uit het verleden vergeten te zijn, is de mensheid nu onderworpen aan een nieuwe en moeilijke beproeving, waarbij vele volkeren onderdrukt worden door de wreedheid van geweld. Wat hebben deze volkeren niet doorstaan? Hoe is het mogelijk dat hun wanhopige roep om hulp de leiders van naties er niet toe aanzet om een einde te maken aan de al te vele regionale conflicten, zich bewust van de gevolgen die hieruit op mondiaal niveau kunnen voortvloeien? Is het te veel om te dromen dat wapens zullen zwijgen en niet langer dood en verderf zaaien? Het Jubeljaar zou een herinnering moeten zijn dat zij die "vredestichters" worden "zonen van God" kunnen worden genoemd (Mt 5,9). De roep om vrede roept iedereen op en vereist dat we concrete projecten nastreven. De diplomatie moet zich blijven inzetten om met moed en creativiteit onderhandelingsruimtes te creëren die gericht zijn op duurzame vrede.

9. Hoopvol naar de toekomst kijken betekent ook een levensvisie vol enthousiasme hebben om door te geven. Helaas moeten we met droefheid vaststellen dat deze visie in veel situaties ontbreekt. Het eerste gevolg is het *verlies van het verlangen om het leven door te geven*. Als gevolg van hectische levensstijlen, angst voor de toekomst, een gebrek aan professionele garanties en adequate sociale bescherming, en sociale modellen waar het streven naar winst in plaats van de zorg voor relaties de agenda dicteert, zien we in verschillende landen een zorgwekkende *daling van het geboortecijfer*. Aan de andere kant is in andere contexten "de schuld geven aan de bevolkingsgroei in plaats van aan het extreme en selectieve consumptisme van sommige mensen een manier om de problemen niet aan te pakken".^[5]

Openheid voor het leven met verantwoordelijk moederschap en vaderschap is het project dat de Schepper heeft ingeschreven in de harten en lichamen van mannen en vrouwen, een missie die de Heer toevertrouwt aan echtgenoten en aan hun liefde. Het is dringend noodzakelijk dat, naast de wetgevende inzet van de staten, zij de overtuigende steun hebben van gelovige gemeenschappen en de burgerlijke gemeenschap in al haar geledingen, want *het verlangen van jonge mensen om nieuwe kinderen te verwekken* als vrucht van de vruchtbaarheid van hun liefde geeft elke samenleving haar toekomst. Dit verlangen is een kwestie van hoop, omdat het afhankelijk is van hoop en hoop voortbrengt.

De christelijke gemeenschap moet de eerste zijn om *een sociale alliantie voor hoop* te steunen die inclusief is en niet ideologisch, en die werkt aan een toekomst die gekenmerkt wordt door de glimlach van vele kinderen die te veel lege wiegen zullen vullen in vele delen van de wereld. Maar in werkelijkheid moet iedereen de vreugde van het leven herontdekken, want mensen, geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God (vgl. *Gen 1,26*), kunnen geen genoegen nemen met overleven of overleven, zich schikken naar het heden door zich tevreden te stellen met louter materiële realiteiten. Dit leidt tot individualisme en holt de hoop uit, waardoor een droefheid ontstaat die zich in het hart nestelt en het bitter en intolerant maakt.

10. Tijdens het Jubeljaar worden we opgeroepen om tastbare tekenen van hoop te zijn voor vele broeders en zusters die in schrijnende omstandigheden leven. Ik denk aan *gevangenen die*, beroofd van hun vrijheid, niet alleen de hardheid van gevangenschap ervaren, maar ook de emotionele leegte, de opgelegde beperkingen en, in veel gevallen, het gebrek aan respect. In dit Jubileumjaar stel ik voor dat regeringen initiatieven nemen die de hoop herstellen; vormen van amnestie of strafvermindering die mensen helpen om weer vertrouwen in zichzelf en in de samenleving te krijgen; wegen van re-integratie in de gemeenschap die gepaard gaan met een concrete toezegging om de wet te respecteren.

De oproep tot daden van barmhartigheid en bevrijding die ons in staat stellen om opnieuw te beginnen, is een eeuwenoude oproep die uit het Woord van God komt en die met al zijn wijsheidswaarde standhoudt: "Dit vijftigste jaar zult gij heilig verklaren en de vrijheid verkondigen aan alle inwoners van het land" (Lev. 25:10). De Mozaïsche wet wordt overgenomen door de profeet Jesaja: "De Heer heeft mij gezonden om goed nieuws te brengen aan de nederigen, om gebrokenen van hart te genezen, om gevangenen vrijlating te verkondigen en gevangenen vrijheid, om een jaar van zegeningen van de Heer te verkondigen" (Jesaja 61:1-2). Dit zijn de woorden die Jezus aan het begin van zijn bediening tot de zijne maakte toen hij verklaarde dat het "jaar van de gunst van de Heer" in hemzelf vervuld zou worden (vgl. Lc 4,18-19). Over de hele wereld moeten gelovigen, en pastors in het bijzonder, deze verzoeken interpreteren en met één stem spreken om moedig waardige omstandigheden te eisen voor degenen die gevangen zitten, respect voor mensenrechten en bovenal de afschaffing van de doodstraf, een maatregel die in strijd is met het christelijk geloof en die alle hoop op vergeving en vernieuwing vernietigt.^[6] Om gevangenen een concreet teken te geven van mijn verbondenheid met hen, wil ik zelf een Heilige Deur openen in een gevangenis, zodat het voor hen een symbool kan zijn dat hen uitnodigt om met hoop en een nieuwe toewijding naar de toekomst te kijken.

11. Tekenen van hoop moeten worden aangeboden aan de *zieken*, of ze nu thuis zijn of in het ziekenhuis. Hun lijden moet verlicht worden door de nabijheid van de mensen die hen bezoeken en door de genegenheid die ze ontvangen. Werken van barmhartigheid zijn ook werken van hoop die gevoelens van dankbaarheid opwekken in de harten van mensen. En moge deze dankbaarheid alle gezondheidswerkers bereiken die, in vaak moeilijke omstandigheden, hun missie uitvoeren met aandacht voor de zieken en de meest kwetsbaren.

Dat er inclusieve zorg is voor hen die in bijzonder moeilijke levensomstandigheden verkeren en hun zwakheid ervaren, vooral als ze lijden aan pathologieën of handicaps die hun persoonlijke autonomie ernstig beperken. Zorgen voor hen is een lofzang op de menselijke waardigheid, een lied van hoop dat vraagt om harmonieuze actie van de hele samenleving.

12. Degenen die in hun persoon hoop vertegenwoordigen, hebben ook tekenen van hoop nodig: *jongeren*. Helaas zien zij hun dromen vaak in duigen vallen. We kunnen hen niet teleurstellen: de toekomst hangt af van hun enthousiasme. Het is geweldig om te zien dat ze barsten van energie, bijvoorbeeld wanneer ze hun handen uit de mouwen steken en vrijwillig betrokken raken bij rampen en sociale onrust. Maar het is triest om jonge mensen zonder hoop te zien. Als de toekomst onzeker is en ondoordringbaar voor dromen, als studies geen uitlaatkleppen bieden en het gebrek aan werk of een voldoende stabiele baan de verlangens dreigt te vernietigen, is het onvermijdelijk dat het heden wordt geleefd in melancholie en verveling. De illusie van drugs, het risico van grensoverschrijding en de zoektocht naar het vergankelijke scheppen bij hen, meer dan bij anderen, verwarring en verhullen de schoonheid en betekenis van het leven, waardoor ze afglijden naar duistere afgronden en zelfdestructieve daden. Daarom moet het Jubileum voor de Kerk een gelegenheid zijn om met een frisse blik naar hen te kijken. Laten we met hernieuwde passie zorgen voor jongeren, studenten, verloofde stellen, de jongere generatie! Jongerenliefde, vreugde en hoop voor de Kerk en de wereld!

13. **Er moeten** tekenen van hoop zijn voor *migranten* die hun thuisland verlaten op zoek naar een beter leven voor zichzelf en hun gezin. Laat hun verwachtingen niet de bodem worden ingeslagen door vooroordelen en geslotenheid; laat de verwelkoming, die haar armen opent voor iedereen vanwege hun waardigheid, gepaard gaan met een engagement om ervoor te zorgen dat niemand het recht wordt ontnomen om een betere toekomst op te bouwen. Veel *verbannen, ontheemde en gevluchte mensen* worden door controversiële internationale gebeurtenissen gedwongen te vluchten om oorlog, geweld en discriminatie te ontlopen. Ze

moeten verzekerd zijn van veiligheid en toegang tot werk en onderwijs, die essentieel zijn om te kunnen integreren in hun nieuwe sociale context.

De christelijke gemeenschap moet altijd klaarstaan om de rechten van de zwaksten te verdedigen. Laat ze de deuren van het welkom ruimhartig openen, zodat niemand ooit zonder hoop op een beter leven blijft. Moge het woord van de Heer in onze harten weerklinken, zoals Hij zei in de grote gelijkenis van het Laatste Oordeel: "Ik was een vreemdeling en u hebt mij opgenomen", want "zoals u het gedaan hebt voor een van de minsten van deze mijn broeders, hebt u het voor mij gedaan" (Mt 25,35, 40).

14. *Ouderen* verdienen tekenen van hoop, want zij ervaren vaak eenzaamheid en gevoelens van verlatenheid. Het waarderen van hun schat, hun levenservaring, hun wijsheid en de bijdrage die zij kunnen leveren, is een verplichting voor de christelijke gemeenschap en voor het maatschappelijk middenveld, die geroepen zijn samen te werken om bruggen te slaan tussen de generaties.

Mijn speciale gedachten gaan uit naar *de grootvaders en grootmoeders* die de overdracht van het geloof en de levenswijsheid aan de jongere generaties vertegenwoordigen. Zij moeten gesteund worden door de dankbaarheid van hun kinderen en door de liefde van hun kleinkinderen, die in hen wortels, begrip en aanmoediging vinden.

15. Ik roep dringend de hoop op voor de miljarden *armen* die het vaak ontbreekt aan de eerste levensbehoeften. Geconfronteerd met een opeenvolging van nieuwe golven van verarming, bestaat het risico dat we eraan gewend raken en ons erbij neerleggen. Maar we kunnen onze ogen niet afwenden van de dramatische situaties die we nu overal tegenkomen, niet alleen in bepaalde regio's van de wereld. We ontmoeten elke dag arme of verarmde mensen, die soms onze burens kunnen zijn. Vaak hebben ze geen plek om te wonen en onvoldoende voedsel om elke dag te eten. Ze lijden onder de uitsluiting en onverschilligheid van velen. Het is schandalig dat, in een wereld waar enorme middelen grotendeels aan bewapening worden besteed, de armen "de meerderheid [...] vormen, duizenden miljoenen mensen. Vandaag de dag zijn ze aanwezig in internationale politieke en economische debatten, maar het lijkt er vaak op dat hun problemen opduiken als een aanhangsel, als een kwestie die bijna verplicht of marginaal wordt toegevoegd, wanneer ze niet worden beschouwd als pure collateral damage. In feite worden ze, als het op concrete actie aankomt, vaak naar de laatste plaats verwezen".^[7] Laten we niet vergeten: de armen zijn bijna altijd slachtoffers, geen daders.

Oproepen tot hoop

16. In navolging van de oude woorden van de profeten herinnert het Jubeljaar ons eraan dat de *goederen van de aarde* niet voor een paar bevoorrechten zijn, maar voor iedereen. Degenen die rijkdom bezitten moeten edelmoedig zijn in het herkennen van de gezichten van hun broeders en zusters in nood. Ik denk in het bijzonder aan hen die gebrek hebben aan water en voedsel: honger is een schandalige wond in het lichaam van onze mensheid en roept iedereen op zijn geweten wakker te schudden. Ik doe opnieuw een oproep om "met de financiële middelen die aan wapens en andere militaire uitgaven worden besteed, een Wereldfonds op te richten om de honger voor eens en altijd uit te roeien en voor de ontwikkeling van de armste landen, zodat hun inwoners geen toevlucht nemen tot gewelddadige of bedrieglijke oplossingen en hun land niet hoeven te verlaten op zoek naar een waardiger leven".^[8]

Met het oog op het Jubeljaar wil ik nog een dringende oproep doen aan de rijkste landen om de ernst te erkennen van veel van de beslissingen die ze hebben genomen en om te besluiten *de schulden* van landen die deze nooit zullen kunnen terugbetalen, *kwijt te schelden*. Het is

eerder een kwestie van rechtvaardigheid dan van grootmoedigheid, vandaag nog verergerd door een nieuwe vorm van onrechtvaardigheid waarvan we ons bewust zijn geworden: "Er is in feite een echte 'ecologische schuld', vooral tussen Noord en Zuid, verbonden met onevenwichtigheden in de handel, met gevolgen op ecologisch gebied, en ook verbonden met het onevenredige gebruik van natuurlijke hulpbronnen, historisch gepraktiseerd door bepaalde landen".^[9] Zoals de Heilige Schrift leert, behoort de aarde God toe en leven we er allemaal op als gasten en vreemdelingen (cf. Lev 25:23). Als we echt de weg willen vrijmaken voor vrede in de wereld, laten we ons dan inzetten om de onderliggende oorzaken van onrecht te verhelpen, laten we onrechtvaardige en oninbare schulden afbetalen en laten we de hongerigen te eten geven.

17. Het volgende Jubileum markeert een zeer belangrijke verjaardag voor alle christenen. Het is dan *1700 jaar geleden dat het eerste grote oecumenische concilie, het Concilie van Nicea, werd gevierd*. Het is de moeite waard om te onthouden dat voorgangers sinds de apostolische tijd verschillende keren in vergadering bijeen zijn gekomen om leerstellige en disciplinaire kwesties te behandelen. In de eerste eeuwen van het geloof waren er veel synoden in zowel het Oosten als het Westen, wat het belang aantoonde van het bewaren van de eenheid van het Volk van God en trouw aan de verkondiging van het Evangelie. Het Jubeljaar zou een belangrijke gelegenheid kunnen zijn om concreet uitdrukking te geven aan deze synodale vorm die de christelijke gemeenschap vandaag de dag ziet als een steeds noodzakelijker uitdrukking om beter te kunnen reageren op de urgentie van evangelisatie: alle gedoopten, ieder met zijn of haar charisma en ambt, medeverantwoordelijk zodat meervoudige tekenen van hoop getuigen van de aanwezigheid van God in de wereld.

De missie van het Concilie van Nicea was het bewaren van de eenheid die ernstig werd bedreigd door de ontkenning van de goddelijkheid van Jezus Christus en zijn gelijkheid met de Vader. Ongeveer driehonderd bisschoppen waren aanwezig, bijeen in het keizerlijk paleis, bijeengeroepen door keizer Constantijn op 20 mei 325. Na verschillende debatten werden ze het allemaal, bij de gratie van de Geest, eens over het Symbool van het geloof dat we vandaag de dag nog steeds belijden in de zondagse viering van de Eucharistie. De vaders van het Concilie wilden dit Symbool beginnen door voor het eerst de uitdrukking "Wij geloven" te gebruiken,^[10] om te getuigen dat in dit "Wij" alle Kerken in gemeenschap waren en dat alle christenen hetzelfde geloof beleden.

Het Concilie van Nicea is een mijlpaal in de geschiedenis van de Kerk. De verjaardag ervan nodigt christenen uit om zich te verenigen in lofprijzing en dankzegging aan de Heilige Drie-eenheid en in het bijzonder aan Jezus Christus, de Zoon van God, "consubstantiaal met de Vader",^[11] die dit mysterie van liefde aan ons heeft geopenbaard. Maar Nicea is ook een uitnodiging aan alle Kerken en kerkelijke gemeenschappen om door te gaan op de weg naar zichtbare eenheid, om nooit moe te worden van het zoeken naar de juiste vormen om volledig te beantwoorden aan het gebed van Jezus: "Dat zij allen één mogen zijn, zoals u, Vader, in mij bent en ik in u. Mogen zij ook één zijn in ons, zoals u, Vader, in mij bent en ik in u ben. Mogen zij ook één zijn in ons, opdat de wereld gelooft dat u mij gezonden hebt" (Joh 17,21).

Het Concilie van Nicea discussieerde ook over de datum van Pasen. Tot op de dag van vandaag zijn er nog steeds uiteenlopende standpunten die verhinderen dat de gebeurtenis die aan de basis ligt van het geloof op dezelfde dag gevierd wordt. Door een samenloop van omstandigheden zal dit in 2025 gebeuren. Dit zou een oproep moeten zijn aan alle christenen in het Oosten en het Westen om een beslissende stap te zetten naar eenheid rond een gemeenschappelijke paasdatum. Het is goed om te onthouden dat velen zich niet meer bewust zijn van de controverses uit het verleden en niet begrijpen hoe verdeeldheid over dit onderwerp kan blijven bestaan.

Verankerd in de hoop

18. Samen met geloof en naastenliefde vormt hoop het drieliek van "theologische deugden" die de essentie van het christelijk leven uitdrukken (vgl. *1 Kor 13,13; 1 Thess 1,3*). In hun onlosmakelijke dynamiek is de hoop degene die, om zo te zeggen, de richting en het doel van het bestaan van de gelovige aangeeft. Daarom nodigt de apostel Paulus ons uit: "Verheugt u in de hoop, houdt stand in tijden van beproeving, weest ijverig in het gebed" (*Rom 12,12*). Ja, we moeten "overlopen van hoop" (vgl. *Rom 15,13*) om geloofwaardig en aantrekkelijk getuigenis af te leggen van het geloof en de liefde die we in ons hart dragen; zodat het geloof vreugdevol kan zijn, de naastenliefde enthousiast; zodat ieder van ons zelfs een glimlach, een gebaar van vriendschap, een broederlijke blik, een oprecht luisterend oor, een gratis dienst kan geven, in de wetenschap dat dit, in de Geest van Jezus, een vruchtbaar zaad van hoop kan worden voor hen die het ontvangen. Maar wat is het fundament van onze hoop? Om dit te begrijpen, moeten we kijken naar de redenen voor onze hoop (vgl. *1 Petr. 3:15*).

19. "Ik geloof in het eeuwige leven":^[12] is hoe we ons geloof belijden. Christelijke hoop vindt in deze woorden een fundamentele pijler. Het is in feite "de theologische deugd waardoor wij als geluk [...] het eeuwige Leven verlangen".^[13] Het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie stelt: "Wanneer goddelijke steun en de hoop op eeuwig leven ontbreken, lijdt de waardigheid van de mens een zeer ernstige wond, zoals we vandaag de dag vaak zien, en blijft het raadsel van leven en dood, van schuld en lijden, onopgelost. En zo verzinken mensen maar al te vaak in wanhoop".^[14] Wij daarentegen, op grond van de hoop waarin we zijn gered, kijken naar het verstrijken van de tijd en zijn er zeker van dat de geschiedenis van de mensheid, en die van ieder individu, niet op een doodlopende weg of een donkere afgrond afstevent, maar op een ontmoeting met de Heer van de heerlijkheid. Laten we dus leven in afwachting van zijn wederkomst en in de hoop voor altijd in Hem te leven. In deze geest maken we ons de ontroerende aanroep van de eerste christenen eigen, waarmee de Heilige Schrift eindigt: "Kom, Heer Jezus" (*Openb. 22:20*).

20. Jezus' dood en verrijzenis is het hart van ons geloof. Door deze inhoud in een paar woorden te beschrijven - met slechts vier werkwoorden - brengt de heilige Paulus ons de "kern" van onze hoop over: "Allereerst heb ik u dit meegedeeld, wat ik zelf ontvangen heb: Christus is voor onze zonden gestorven volgens de Schriften en is begraven; Hij is op de derde dag opgestaan volgens de Schriften en is verschenen aan Petrus en daarna aan de Twaalf" (*1 Kor 15:3-5*). Christus stierf, werd begraven, stond op en verscheen. Hij onderging het drama van de dood voor ons. De liefde van de Vader wekte hem op in de kracht van de Geest, waardoor zijn menselijkheid de eerste vrucht van de eeuwigheid werd voor onze verlossing. De christelijke hoop bestaat precies hierin: in het aangezicht van de dood, waar alles lijkt te eindigen, ontvangen we de zekerheid dat dankzij Christus, door zijn genade die ons in het doopsel wordt meegedeeld, "het leven niet wordt vernietigd, het wordt getransformeerd"^[15] voor altijd. In het doopsel, begraven met Christus, ontvangen we in Hem, opgestaan uit de dood, het geschenk van een nieuw leven dat de muur van de dood afbreekt en er een doorgang naar de eeuwigheid van maakt.

En als in het aangezicht van *de dood*, een pijnlijke scheiding die ons dwingt onze dierbaarste genegenheden achter te laten, geen retoriek is toegestaan, zal het Jubileum ons de gelegenheid bieden om met immense dankbaarheid het geschenk van dit nieuwe leven, ontvangen in het Doopsel, te herontdekken, dat in staat is het drama te transformeren. Het is belangrijk om in de context van het Jubileum opnieuw na te denken over hoe dit mysterie vanaf de vroegste eeuwen van het geloof werd begrepen. Lange tijd bouwden christenen hun doopvonten bijvoorbeeld in een achthoekige vorm en zelfs vandaag de dag kunnen we veel oude doopkapellen bewonderen die deze vorm behouden, zoals in Rome, in de Sint-Jan

Lateraan. Dit geeft aan dat in de doopvont een achtste dag wordt ingeluid, de dag van de verrijzenis, de dag die het gebruikelijke ritme van de wekelijkse deadline overstijgt en de cyclus van de tijd opent voor de dimensie van de eeuwigheid, voor het leven dat eeuwig duurt. Dit is het doel waarnaar we op onze aardse pelgrimstocht streven (vgl. *Rom* 6,22).

De meest overtuigende getuigen van deze hoop zijn de *martelaren die*, standvastig in hun geloof in de verrezen Christus, in staat waren hun leven hier op aarde op te geven om hun Heer niet te verraden. Deze belijders van het nooit eindigende leven zijn aanwezig in elke tijd, en er zijn er veel van in de onze, misschien wel meer dan ooit. We moeten hun getuigenis levend houden om onze hoop vruchtbaar te maken.

Deze martelaren uit verschillende christelijke tradities zijn ook zaden van eenheid, omdat zij de oecumene van het bloed uitdrukken. Daarom hoop ik vurig dat er tijdens het Jubileum een oecumenische viering zal zijn, zodat de rijkdom van het getuigenis van deze martelaren benadrukt kan worden.

21. Wat gebeurt er met ons na de dood? Met Jezus, voorbij de drempel, is er eeuwig leven, dat bestaat in volledige verbondenheid met God, in contemplatie en deelname aan zijn oneindige liefde. Wat we vandaag in hoop ervaren, zullen we dan in werkelijkheid zien. De heilige Augustinus schreef hierover: "Wanneer ik met heel mijn wezen met u verenigd ben, dan zal er geen pijn meer zijn, geen werk meer; mijn leven zal volledig levend zijn, volledig vol van u".^[16] Wat zal deze volheid van verbondenheid kenmerken? Geluk. *Geluk is* de roeping van de mens, een doel dat iedereen aangaat.

Maar wat is geluk? Wat voor soort geluk verwachten en verlangen we? Niet een vluchtige vreugde, een kortstondige bevrediging die, eenmaal bereikt, steeds meer opeist in een spiraal van begeren waarbij de menselijke ziel nooit verzadigd is maar altijd leger. We hebben een geluk nodig dat definitief vervuld is in wat ons doet bloeien, dat wil zeggen, in liefde, zodat we op dit moment kunnen zeggen: Ik ben geliefd, daarom besta ik; en ik zal altijd bestaan in de Liefde die niet teleurstelt en waarvan niets en niemand mij ooit kan scheiden. Laten we nog eens de woorden van de apostel in herinnering roepen: "Ik ben er zeker van dat noch dood noch leven, noch engelen noch overheden in de hemel, noch heden noch toekomst, noch machten, noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, die is in Christus Jezus, onze Heer" (*Rom*. 8, 38-39).

22. Een andere realiteit die verbonden is met het eeuwige leven is *Gods oordeel*, zowel aan het einde van ons bestaan als aan het einde van de tijd. De kunst heeft dit vaak proberen weer te geven - denk aan Michelangelo's meesterwerk in de Sixtijnse Kapel - door de theologische opvatting van het moment over te nemen en de kijker een gevoel van angst over te brengen. Hoewel het juist is om ons bewust en serieus voor te bereiden op het moment dat ons bestaan wordt gerecapituleerd, moeten we dit altijd doen in de dimensie van hoop, een theologische deugd die het leven in stand houdt en ons in staat stelt om niet toe te geven aan angst. Het oordeel van God, die liefde is (vgl. 1 *Joh*. 4, 8.16), kan alleen gebaseerd zijn op de liefde, en in het bijzonder op de manier waarop we die al dan niet hebben beoefend tegenover de meest behoeftigen, bij wie Christus, de Rechter in eigen persoon, aanwezig is (vgl. *Mt*. 25, 31-46). Het is daarom een ander oordeel dan dat van mensen en aardse rechtbanken. Het moet begrepen worden als een relatie van waarheid met God-liefde en met zichzelf in het onpeilbare mysterie van goddelijke barmhartigheid. De Heilige Schrift bevestigt in dit verband: "Door uw voorbeeld hebt u uw volk geleerd dat de rechtvaardige mens moet zijn; aan uw zonen hebt u een mooie hoop gegeven: na de zonde schenkt u bekering [...] en [wij rekenen] op uw barmhartigheid wanneer wij worden geoordeeld" (*Wijs* 12, 19,22). Zoals Benedictus XVI schreef: "Op het moment van het oordeel ervaren en verwelkomen we de overheersing van zijn liefde over al

het kwaad in de wereld en in onszelf. Het lijden van de liefde wordt onze redding en onze vreugde".^[17]

Het oordeel gaat daarom over de verlossing waarop we hopen en die Jezus voor ons heeft verkregen door zijn dood en verrijzenis. Het is daarom bedoeld om ons open te stellen voor de ultieme ontmoeting met Hem. En omdat we in deze context niet kunnen verwachten dat het gepleegde kwaad verborgen blijft, moet het *gezuiverd worden* om de definitieve doorgang naar Gods liefde mogelijk te maken. In deze zin begrijpen we de noodzaak om te bidden voor hen die hun aardse reis hebben voltooid, de solidariteit in biddende voorbede die haar werkzaamheid ontleent aan de gemeenschap van heiligen, aan de gemeenschappelijke band die ons verenigt in Christus, de eerstgeborene van de schepping. Op deze manier is de Jubileum Aflaat, uit hoofde van gebed, op een speciale manier bedoeld voor hen die ons zijn voorgedaan, zodat zij de volle barmhartigheid mogen ontvangen.

23. *De lankmoedigheid* laat ons ontdekken hoe onbegrensd Gods barmhartigheid is. Het is geen toeval dat in de oudheid de term "barmhartigheid" door elkaar werd gebruikt met de term "lankmoedigheid", juist omdat deze laatste bedoeld was om de volheid van Gods vergeving uit te drukken, die geen grenzen kent.

Het *Sacrament van Boete* verzekert ons dat God onze zonden vergeeft. De woorden van de psalm komen terug met hun troostende kracht: "Hij vergeeft u al uw schuld en geneest u van elke ziekte; hij eist uw leven op uit het graf en kroont u met liefde en tederheid; [...] de Heer is teder en barmhartig, traag tot toorn en vol liefde; [...] hij handelt niet naar onze fouten, noch vergeeft hij ons naar onze schuld. Zoals de hemel de aarde overheerst, zo sterk is zijn liefde voor wie hem vrezen; zo ver als het oosten is van het westen, zo ver verwijderd hij onze zonden van ons" (Ps 103:3-4, 8, 10-12). De sacramentele verzoening is niet alleen een prachtige spirituele kans, maar ook een beslissende, essentiële en onmisbare stap op ieders geloofsreis. Het is hier dat we de Heer toestaan onze zonden te vernietigen, onze harten te genezen, ons op te tillen en te omhelzen, en ons zijn tedere en barmhartige gelaat te laten zien. Er is inderdaad geen betere manier om God te leren kennen dan ons met Hem te laten verzoenen (vgl. 2 Kor 5,20) en te genieten van zijn vergeving. Laten we daarom de biecht niet afzweren, maar de schoonheid van het sacrament van genezing en vreugde, de schoonheid van de vergeving van zonden, herontdekken!

Maar, zoals we uit persoonlijke ervaring weten, "laat zonde sporen na", ze brengt gevolgen met zich mee: niet alleen uitwendig voor zover het de gevolgen zijn van het begane kwaad, maar ook inwendig, voor zover "elke zonde, zelfs een lichte, een ongezonde gehechtheid aan schepselen met zich meebrengt, die gezuiverd moet worden, hier beneden of na de dood in de staat die het vagevuur wordt genoemd".^[18] Dus in onze zwakke mensheid, die zich aangetrokken voelt tot het kwaad, blijven er "restverschijnselen van de zonde". Deze worden weggenomen door de aflaat, altijd door de genade van Christus, die, zoals Sint Paulus VI schreef, "onze 'aflaat' is".^[19] De Apostolische Penitentiële Instelling zal bepalingen publiceren voor het verkrijgen en effectief maken van de praktijk van de Jubileum Aflaat.

Zo'n ervaring van vergeving kan alleen het hart en de denkkeest openen om te *vergeven*. Vergeving verandert het verleden niet, noch kan het veranderen wat al gebeurd is. Maar vergeving stelt ons wel in staat om de toekomst te veranderen en anders te leven, zonder wrok of wraak. Een toekomst die verlicht wordt door vergeving stelt ons in staat om het verleden met andere, kalmere ogen te lezen, ook al zijn die nog steeds vertroebeld door tranen.

Tijdens het vorige Buitengewoon Jubileum heb ik de *Missionarissen van Barmhartigheid* ingesteld, die nog steeds een belangrijke missie vervullen. Mogen zij ook tijdens het komende

Jubileum hun ambt uitoefenen, de hoop herstellen en vergeving schenken wanneer een zondaar tot hen komt met een open hart en een berouwvolle ziel. Mogen zij instrumenten van verzoening blijven en ons helpen naar de toekomst te kijken met de hoop van het hart dat voortkomt uit de barmhartigheid van de Vader. Ik hoop dat de bisschoppen gebruik kunnen maken van hun kostbare dienst, in het bijzonder door hen uit te zenden naar plaatsen waar de hoop zwaar op de proef wordt gesteld, zoals gevangenissen, ziekenhuizen en plaatsen waar de waardigheid van de persoon wordt geschonden, in de meest achtergestelde situaties en in contexten van de grootste nood, zodat niemand verstoken blijft van de mogelijkheid om Gods vergeving en troost te ontvangen.

24. Hoop vindt zijn grootste getuigenis in de *Moeder van God*. In haar zien we dat hoop geen ijdel optimisme is, maar een genadegave in de realiteit van het leven. Zoals elke moeder dacht ze, telkens als ze naar haar Zoon keek, aan zijn toekomst, en de woorden die Simeon in de tempel tot haar had gesproken, bleven zeker in haar hart gegrift: "Zie, dit kind zal in Israël velen doen vallen en opstaan. Hij zal een teken van tegenspraak zijn en uw ziel zal door een zwaard worden doorboord" (Lc 2,34-35). En aan de voet van het kruis, toen ze de onschuldige Jezus zag lijden en sterven, hoewel ze overmand werd door immens lijden, herhaalde ze haar "ja", zonder de hoop of het vertrouwen in de Heer te verliezen. Op deze manier werkte ze voor ons mee aan de vervulling van wat haar Zoon had gezegd, door aan te kondigen dat "de Mensenzoon vele dingen moest lijden, door de oudsten, de overpriesters en de schriftgeleerden verworpen worden, gedood worden en drie dagen later weer opstaan" (Mc 8,31). En in de kwelling van deze uit liefde aangeboden pijn werd zij onze Moeder, de Moeder van hoop. Het is geen toeval dat de volksvroomheid de Heilige Maagd blijft aanroepen als *Stella Maris*, een titel die de zekere hoop uitdrukt dat, in de stormachtige wisselvalligheden van het leven, de Moeder van God ons te hulp komt, ons steunt en ons uitnodigt om te vertrouwen en te blijven hopen.

In dit verband wil ik u eraan herinneren dat het Heiligdom van Onze Lieve Vrouw van Guadalupe in Mexico-stad zich voorbereidt om in 2031 de 500ème verjaardag van de eerste verschijning van de Maagd Maria te vieren. Via de jonge Juan Diego stuurde de Moeder van God een revolutionaire boodschap van hoop die ze vandaag de dag nog steeds herhaalt aan alle pelgrims en gelovigen: "Ben ik niet hier, ik die jullie moeder ben?"^[20] Een soortgelijke boodschap is gegrift in de harten van vele Mariaheiligdommen over de hele wereld, de bestemmingen van ontelbare pelgrims die hun zorgen, verdriet en hoop aan de Moeder van God toevertrouwen. In dit Jubeljaar moeten heiligdommen heilige plaatsen van welkom zijn en bevoorrechte ruimten om hoop te koesteren. Ik nodig pelgrims die naar Rome komen uit om te stoppen en te bidden in de Mariaheiligdommen van de stad, om de Maagd Maria te vereren en haar bescherming in te roepen. Ik ben er zeker van dat iedereen, vooral zij die lijden en gekweld zijn, de nabijheid zullen kunnen ervaren van de meest liefdevolle moeder die haar kinderen nooit in de steek laat, die voor het heilige Volk van God "een teken van zekere hoop en troost" is.^[21]

25. Laten we, op weg naar het Jubeljaar, terugkeren naar de Heilige Schrift en luisteren naar deze woorden die tot ons zijn gericht: "Dit is een grote bemoediging voor ons die onze toevlucht hebben gezocht in de hoop die ons is geboden en die wij hebben gegrepen. Wij houden deze hoop vast als een zekere en stevig anker voor de ziel; zij gaat verder dan het gordijn, het Heiligdom binnen waar Jezus voor ons als voorloper is binnengegaan" (Heb 6,18-20). Dit is een sterke uitnodiging om de hoop die we hebben gekregen nooit te verliezen, om ons eraan vast te klampen door onze toevlucht bij God te zoeken.

Het beeld van het anker roept de stabiliteit en veiligheid op die we midden in de woelige wateren van het leven bezitten als we op de Heer Jezus vertrouwen. De stormen kunnen ons nooit wegvagen omdat we verankerd zijn in de hoop van genade, die in staat is om ons in

Christus te laten leven, zegevierend over zonde, angst en dood. Deze hoop, die veel groter is dan dagelijkse bevredigingen en de verbetering van levensomstandigheden, draagt ons over de beproevingen heen en zet ons aan om te wandelen zonder de grootsheid van het doel waartoe we geroepen zijn, de hemel, uit het oog te verliezen.

Het komende Jubeljaar zal daarom een Heilig Jaar zijn dat gekenmerkt wordt door de hoop die niet vervliegt, de hoop die in God is. Moge het ons ook helpen het vertrouwen te herontdekken dat we nodig hebben in de Kerk en in de samenleving, in intermenselijke relaties, in internationale betrekkingen, in de bevordering van de waardigheid van ieder mens en in respect voor de schepping. Moge ons geloofsgetuigenis in de wereld een zuurdesem van authentieke hoop zijn, een verkondiging van de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde (vgl. 2 Petr. 3, 13) waar we zullen wonen in gerechtigheid en harmonie tussen de volkeren, strevend naar de vervulling van de belofte van de Heer.

Laten we ons vandaag tot hoop laten verleiden en ervoor zorgen dat die hoop door ons heen aanstekelijk wordt voor hen die ernaar verlangen. Mogen onze levens tot hen zeggen: "Hoop op de Heer, wees sterk en vol goede moed, hoop op de Heer" (Ps 27:14). Moge de kracht van de hoop ons heden vervullen, in de zekere verwachting van de wederkomst van de Heer Jezus Christus, aan wie zij lof en heerlijkheid, nu en in eeuwigheid.

Gegeven te Rome, in de Sint-Jan Lateranen, op 9 mei, Plechtigheid van de Hemelvaart van Onze Heer Jezus Christus in het jaar 2024, het twaalfde van mijn Pontificaat.

FRANÇOIS

---

[1] *Toespraak*, 198gm, 2.

[2] Vgl. *Franciscaanse Bronnen*, n. 263, 6.10.

[3] *Misericordiae Vultus*, *Inwijdingsbulletin voor het Buitengewoon Jubileum van Barmhartigheid*, nn. 1-3.

[4] *Past. Const. Gaudium et spes*, n. 4.

[5] *Inc. Laudato si'*, n. 50.

[6] Vgl. *Catechismus van de Katholieke Kerk*, n. 2267.

[7] *Inc. Laudato si'*, 49.

[8] *Inc. Fratelli tutti*, n. 262.

[9] *Inc. Laudato si'*, 51.

[10] *Symbool van Nicea*: H. Denzinger - A. Schönmetzer, *Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*, n. 125.

[11] *Ibid.*

[12] *Symbool van de Apostelen*: H. Denzinger - A. Schönmetzer, *Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*, n. 30.

[13] *Katechismus van de Katholieke Kerk*, n. 1817.

[14] *Past. Const. Gaudium et spes*, n. 21.

[15] *Romeins Missaal, Voorwoord voor de Doden I.*

[16] *Bekentenissen*, X, 28.

[17] *Enc. Spe salvi*, 47.

[18] *Katechismus van de Katholieke Kerk*, n. 1472.

[19] *Apostolische Brief Apostolorum Limina*, 23 mei 1974, II.

[20] *Nican Mopohua*, n. 119.

[21] *Conc. Oecum. Vat. II, Dogmatische Const. Lumen gentium*, n. 68.

[00781-EN.01] [oorspronkelijke tekst: Frans].